

Волкова О. Г.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет

Єгорова А. С.

студентка IV курсу

Одеський національний економічний університет

КОНВЕНЦІЯ МЛІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРАКТИКИ BEPS В УКРАЇНІ

Постійні інтеграційні процеси у світовому просторі в останні роки спричиняють масштабні перетворення в усіх сферах економічної діяльності країн світу. Враховуючи активну позицію України у міжнародній економіці та обрану євроінтеграційну політику у сфері зовнішньоекономічної діяльності, питання міжнародних податкових відносин стають особливо актуальними. Ситуація ускладнюється й підвищенням тиску на правила міжнародного оподаткування, які й досі не відображають сучасну ситуацію, та, відтак, утворюють можливість для відмивання доходів (англ. – money laundering), а саме, розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування (англ. – base erosion and profit shifting).

Згідно з даними Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [4], реалізація поняття «розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування» (далі – BEPS) щорічно призводить до недоотриманий дохід досліджуваних країн за рахунок ухилення від сплати податків становить від 100 до 240 мільярдів доларів. Спільно з G20, OECD в рамках проекту BEPS розробила 15 дій для урядів, які представляють собою внутрішні та міжнародні правила й інструменти для вирішення проблеми ухилення від сплати податків. Завдяки впровадженню цих дій оподаткування прибутку там, де здійснюється прибуткова економічна діяльність, відбувається повною мірою. Відтак, сьогодні у рамках цієї інклюзивної системи понад 135 країн та юрисдикцій співпрацюють над втіленням цих заходів.

В Україні наведений пакет BEPS реалізовується в рамках Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві», який на правовому рівні забезпечує податкову прозорість, деофшоризацію, забезпечення принципу превалювання сутності над формою [2]. На сучасному етапі найбільш значущими та першочерговими для нашої країни є наступні дії:

- **Дія 3.** Розкриття резидентами України своєї участі в іноземних компаніях, які вони фактично контролюють; правила оподаткування таких компаній.
- **Дія 4.** Обмеження витрат на фінансові операції з пов'язаними особами.
- **Дія 6.** Запобігання зловживанням у зв'язку із застосуванням договорів про уникнення подвійного оподаткування;
- **Дія 7.** Запобігання штучному уникненню визнання статусу постійного представництва;
- **Дії 8-10.** Удосконалення контролю за трансфертним ціноутворенням;
- **Дія 13.** Правила звітності в розрізі країн для міжнародних груп компаній.

Рис. 1. Заходи плану BEPS в Україні

Відповідно до дій, зазначених на рис.1, подальші кроки України у рамках проведення BEPS були закріплені у Дорожній карті, яка розміщена на офіційному сайті Міністерства фінансів України [3].

З 2 квітня 2019 р. в Україні набув чинності міжнародний правовий акт ОЕСР в сфері реалізації пакет BEPS - Багатостороння конвенція про виконання заходів, які

стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування (MLI). Приєднавшись до цієї угоди, країна отримує можливість одночасно переглянути переважну більшість Конвенцій про уникнення подвійного оподаткування, за умови узгодження з протилежною стороною (країни, які також мають намір відповідно змінити Конвенцію з Україною). Приєднання до MLI є втіленням заходу 15 у Плані BEPS, як процесу розроблення багатостороннього інструменту для внесення змін до угод про уникнення подвійного оподаткування. Завдяки цьому Україна має змогу виконати дію 6 «Запобігання зловживаннями у зв'язку із застосуванням договорів про уникнення подвійного оподаткування» та дію 14 «Удосконалення процедури взаємного узгодження шляхом вирішення спорів», які входять до мінімального стандарту Плану дій BEPS та є обов'язковими до виконання Україною.

Одним з основних положень MLI також є застосування Правила основної мети (PPT), яке сформовано з метою запобігання неправомірному отриманню податкових переваг, передбачених угодами про уникнення подвійного оподаткування. Зловживаючи положеннями угоди про уникнення подвійного оподаткування, у країнах, де відбувається оподаткування за низькими ставками або повністю звільняються від оподаткування, утворюються компанії, які є посередниками. Вони отримують пасивні платежі, джерелом походження яких є країни з більш високим рівнем податкового навантаження. З метою уникнення таких протиправних дій, важливим є надання податкової переваги задля уникнення подвійного оподаткування на таких умовах, щоб попереджати уникнення або ухилення від оподаткування у майбутньому.

Таким чином, імплементація наведених заходів щодо усунення розмивання оподаткованої бази й виведення прибутку з-під оподаткування дозволить протидіяти агресивному податковому плануванню суб'єктів зовнішньоекономічних операцій та виступає дієвим інструментом регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Список використаних джерел.

1. Багатостороння конвенція про виконання заходів, що стосуються угод про оподаткування, для протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку з-під оподаткування. Ратифікація від 28.02.2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376_001-16
2. Мусієнко С. Податкова революція: Україна запроваджує анти-BEPS. Вісник МСФЗ Світовий досвід. Українська практика. 2020. № 1. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002079
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>
4. BEPS Actions .OECD. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/>